

Yleispalveluvelvoitteen merkitys postin kannattavuudelle

Heli Koski*

* ETLA – Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, heli.koski@etla.fi

Tutkimuksen on rahoittanut Itella Posti Oy.

ISSN-L 2323-2447

ISSN 2323-2447 (print)

ISSN 2323-2455 (online)

Sisällysluettelo

	Tiivistelmä	2
	Abstract	2
1	Johdanto	3
2	Aineisto	5
3	Postitoiminnan kannattavuus	6
	3.1 Kilpailu ja kannattavuuskehitys postitoimialalla	6
	3.2 Yleispalveluvelvoitteen kannattavuusvaikutus	7
4	Johtopäätökset	12
	Liite: Ekonometrinen malli	14
	Lähteet	15

Yleispalveluelvoitteen merkitys postin kannattavuudelle

Tiivistelmä

Raportoidun tutkimuksen tavoitteena on arvioida postin yleispalveluelvoitteen aiheuttamaa taloudellista räsitusta. Yleispalveluelvoitteen aiheuttamaa taloudellista räsitusta mitataan yleispalveluyrityksen liiketoiminnan tulosten erotuksena sen toimiessa yleispalveluelvoitteen alaisena verrattuna hypoteettiseen tilanteeseen, jossa yritys toimisi ilman yleispalveluelvoitetta. Aineistoanalyysi viittaa vahvasti siihen, että yleispalveluun kuuluvien kirjepalveluiden tuottamisen kustannukset yleispalveluelvoitteen asettamien vaatimusten mukaisesti aiheuttavat huomattavan taloudellisen räsituksen. Yleispalveluun kuuluvien postipalveluiden tarjonnasta vastaavan Itella Viestinvälityksen kannattavuus on selkeästi muita posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavia yrityksiä alhaisempi. Vuosittaiset nettokustannukset yleispalveluihin kuuluvien kirjepalveluiden tuottamisesta ajanjaksona 2005–2012 olivat keskimäärin noin 76 miljoonaa euroa. Menetetty vuosittainen nettosumma kattoi noin 5–8 prosenttia Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta.

Asiasanat: Yleispalveluelvoite, kannattavuus, nettokustannus, postitoiminta

JEL: D22, L50, L87

The impact of the USO on the profitability of postal service provision

Abstract

This study aims at investigating the order of magnitude of financial burden of the universal service obligation for the universal service provider, Itella, in the Finnish postal sector. It evaluates the difference between universal service provider's profitability with the universal service obligation and without it. The data suggest that the provision of universal letter services in compliance with the law causes a notable financial burden for Itella. The profitability of the universal service provider is clearly lower than that of other firms active in the Finnish postal and courier activities sector. During the years 2005–2012, the annual loss due to the universal letter service obligation was about 76 million euros, or 5–8 percent of the turnover of the universal service provider.

Key words: Universal service obligation, profitability, net cost, postal services

JEL: D22, L50, L87

1 Johdanto

Raportoidun aineistoanalyysiin perustuvan tutkimuksen tavoitteena on arvioida postin yleispalveluvelvoitteen sen alaiselle yritykselle eli Itellalle aiheuttamaa taloudellista rasitusta. Yleispalveluvelvoitteen aiheuttamaa taloudellista rasitusta mitataan yleispalvelun nettokustannuksena. Nettokustannus saadaan yleispalveluyrityksen liiketoiminnan tulosten erotuksena sen toimiessa yleispalveluvelvoitteen alaisena verrattuna hypoteettiseen tilanteeseen, jossa yritys toimisi ilman yleispalveluvelvoitetta. Liiketoiminnan tuloksen mittareina käytetään tyyppillisiä yrityksen kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja, yrityksen käyttökatetta sekä käyttökatetta suhteutettuna liikevaihtoon (eli käyttökatteprosenttia¹)². Yleispalvelun taloudellisen rasituksen määrää arvioidaessa tulee EU-lainsäädännön mukaan ottaa huomioon myös yrityksen oikeus kohtuulliseen taloudelliseen tulokseen³. Taloudellisen rasituksen määrää voidaan pitää kohtuuttomana, jos yleispalveluyrityksen kannattavuus on yleispalveluvelvoitteen takia alhaisempi kuin kilpailevien yritysten.⁴

Suomessa postipalvelut jaetaan yleensä neljään lähetyslajiin: osoitteelliset kirjelähetykset, pakettilähetykset, lehtijakelu (sanoma- ja aikakauslehdet) ja osoitteeton jakelu.⁵ Vuonna 2011 postimarkkinoiden koko ylitti 1.3 miljardia euroa (Liikenne- ja viestintäministeriö, 2013b). Postimarkkinat ovat kilpaillut lukuun ottamatta kirjelähetysten markkinoita, joilla toimiminen vaatii toimiluvan. Itellalla on yhä monopoliasema osoitteellisten kirjelähetysten jakelussa Manner-Suomessa⁶. Kaksi postiyritystä on saanut alueellisen toimiluvan rajoituksettomaan postitoiminnan harjoittamiseen, mutta kumpikaan näistä yrityksistä ei ole aloittanut toimilupansa mukaista jakelutoimintaa.⁷ Postipalvelulain mukainen kirjeen määritelmä kattaa kuitenkin vain osoitteelliset, enintään kahden kilon painoiset kirjeet ja postikortit, jotka on jätetty postiyrityksen kuljetettavaksi. Kuriiryryritysten jakamat kirjeenluonteiset lähetykset (esim. pehmustetussa kirjekuoressa lähetetty dokumentti) luokitellaan tyyppillisesti paketeiksi (Nordic Adviser Group, 2011). Kirjelähetysten markkinat eivät siten käytännössä ole täysin Itellan hallussa, mikäli kirjeisiin luetaan myös kuriiryryritysten jakamat kirjeenluonteiset lähetykset.

Viestintävirasto on nimennyt Itellan yleispalveluyritykseksi, joten Itellan on yleispalveluvelvoitteen (YPV) nojalla taattava postilaissa (29.4.2011/415) määriteltyjen postipalveluiden py-syvä tarjonta. Näihin postipalveluihin kuuluvat käteismaksutavoilla maksetut enintään kahden kilon painoiset kirjelähetykset ja enintään kymmenen kilon painoiset postipaketit, maa-han saapuvat enintään kahdenkymmenen kilon painoiset postilähetykset sekä yleispalveluun

¹ Käyttökate saadaan vähentämällä yrityksen liikevaihdosta muuttuvat ja kiinteät kulut. Käyttökateprosentti saadaan laskelmalla: (käyttökate/liikevaihto)*100.

² Käytetty taloudellisen rasitteen mittari on myös Postilain mukainen: Postilain (29.4.2011/415) mukaan taloudellisen rasitteen määrää voidaan arvioida 1) yrityksen kokoon, 2) yritystoiminnan laatuun, 3) yrityksen harjoittaman toiminnan liikevaihtoon, ja 4) muihin näihin rinnastettaviin seikkoihin nähden.

³ Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2008/6/EY, annettu 20. päivänä helmikuuta 2008, direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden täysimääräisen toteuttamisen osalta.

⁴ Tämä on yksi kirjallisuudessa käytetty kohtuuttoman taloudellisen rasituksen kriteeri (Frontier Economics, 2013). Kohtuuttomalle taloudelliselle rasitukselle ei ole yksiselitteistä määritelmää. Taloudellinen rasitus määritellään joissakin raporteissa kohtuuttomaksi, jos yleispalveluyrityksen voitto on pienempi kuin se olisi ilman yleispalveluvelvoitetta (Jaag, 2011). Sen sijaan joidenkin kirjallisuuslähteiden mukaan määritelmän täyttyminen edellyttää lisäksi, että yleispalveluvelvoitteen nettokustannus ei ole vähäpätöinen vaan ylittää jonkin tietyn raja-arvon (CERP, 2008).

⁵ The European Regulators Group for Postal Services (2012) tekemän kyselytutkimuksen mukaan postipalveluiden määritelmässä on niihin luettavien lähetyslajien osalta maakohtaisia eroja.

⁶ Posten Ålandilla on yleispalveluvelvollisuus Ahvenanmaan maakunnassa.

⁷ Valtioneuvosto myönsi maaliskuussa 2012 Esan Kirjapaino Oy:lle 10 vuoden toimiluvan rajoituksettomaan postitoiminnan harjoittamiseen 15 kunnan alueella ja helmikuussa 2013 Ilves Jakelulle vastaavan toimiluvan 11 kunnan alueella. Näihin toimilupiin sisältyy myös velvoitteita kuten jakeluvelvoite vähintään kolme kertaa viikossa, jokaiseen toimialueen kuntaan järjestettävä toimipiste, ja velvoite syrjimättömästä hinnoittelusta.

kuuluvien postilähetysten kirjaamis- ja vakuuttamispalvelut. Myös jakelutiheyttä säännellään: yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset on keräiltävä ja jaettava vähintään kerran päivässä viitenä arkipäivänä viikossa, ja postipaketit kohtuullisessa ajassa⁸. Lisäksi postijakelun laatuvaatimuksena on 1. luokan kirjeiden jakelun osalta 80 prosentin jakaminen seuraavana päivänä ja 2. luokan kirjeiden osalta 95 prosentin (98 prosentin) jakaminen toisena päivänä (kolmantena päivänä) postituksesta. Myös toimipisteverkoston kattavuuden ja sijainnin osalta on asetettu minimivaatimuksia. Viestintävirasto sekä valvoo postin yleispalvelujakeluelvoitteen toteutumista että myös sääntelee yleispalveluelvoitteeseen kuuluvien postipalveluiden hinnoittelua.

Postin yleispalveluelvoitteen alaisen yrityksen näkökulmasta yleispalveluelvoitteen toteuttaminen tuottaa sekä tuloja että aiheuttaa kustannuksia. Yleispalveluun kuuluva myynti on ollut arvonlisäverotonta vuoden 2011 arvonlisäverolain muutoksesta lähtien kompensoiden yleispalveluelvoitteen taloudellista rasiitusta Itellalle. Sähköisen viestinnän syrjäyttäessä perinteistä kirjepostia ovat Itellan yleispalveluelvoitteen alaisen liiketoiminnan tulot kuitenkin laskeneet. Itellan postitoiminnan jakeluverkoston ja -tiheyden sekä palvelun laadun osalta voimassaolevat veloitteet, erityisesti viisipäiväinen jakeluelvoite koko maassa, tekevät yleispalveluelvoitteen alaisen liiketoiminnan palvelujen tarjoamisen kustannukset tuloja joustamattomammiksi. Kohonneita yksikkökustannuksia ei pystytä myöskään siirtämään yleispalveluelvoitteen alaisen postitoiminnan osalta täysin hintoihin. Tässä tutkimuksessa pyritään analysoimaan sitä, kuinka suuri taloudellinen rasiitus yleispalveluelvoitteen toteuttamisesta on Itellalle koitunut. Lisäksi arvioidaan lyhyesti taloudellisen rasiituksen määrää tulevaisuudessa, mikäli yleispalveluelvoitteen sisältöä ei muuteta nykyisestä.

Aiemmin raportoidut postin yleispalvelun taloudellista rasiitusta arvioivat tutkimukset ovat käyttäneet erilaisia kustannuslaskentamenetelmiä (Frontier Economics, 2013). Tässä tutkimuksessa postin yleispalveluelvöllisuuden taloudellisia vaikutuksia arvioidaan tilastollisen aineistoanalyysin avulla⁹. Käyttökatteella mitattua kannattavuutta selittävä ekonometrinen malli estimoidaan ensin sääntelemättömien posti- ja kuriiripalveluita tarjoavien yritysten joukossa. Tämän jälkeen saatuja parametrien estimaatteja käytetään ennustamaan yleispalveluyrityksen käyttökate, mikäli se olisi toiminut kuten kilpailevat yritykset eikä sillä olisi ollut tuloja eikä kustannuksia yleispalveluelvoitteen alaisten kirjepostipalveluiden tuottamisesta. Yleispalvelun nettokustannus on estimoidun hypoteettisen käyttökateen ja toteutuneen käyttökateen välinen erotus. Estimoitu ekonometrinen malli ottaa huomioon sekä yleispalveluyrityksen kustannustehokkuuden suhteessa muihin toimialan yrityksiin että oikeuden kohtuulliseen voittoon. Yleispalveluun kuuluvia pakettimarkkinoita ei tässä tutkimuksessa analysoida: ne muodostavat marginaalisen osan Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta, ja niiden markkinat ovat erittäin kilpaillut.

Kappaleessa 2 esitellään lyhyesti tutkimuksessa käytetty aineisto. Kappale 3.1 valottaa posti- ja kuriiritoimialan yleistä kannattavuuskehitystä vuosina 2000–2012. Kappale 3.2 esittää käytetyn ekonometrisen mallin ja estimoinneista saadut tulokset. Kappale 4 kokooa tutkimuksen keskeiset johtopäätökset.

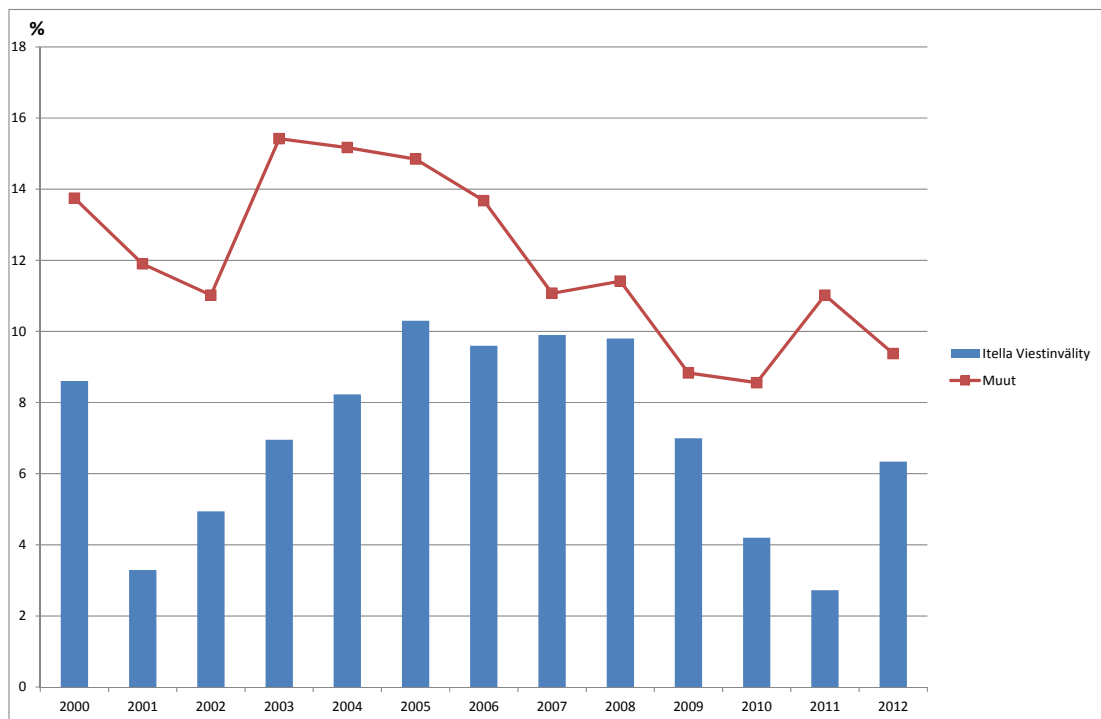
⁸ Laki sallii poikkeuksen säädetyistä keräily- ja jakelutiheydestä koko maassa enintään 300 vaikeakulkuisella saaristo- tai erämaa-alueella sijaitsevan talouden osalta.

⁹ Tässä tutkimuksessa käytetty ekonometrinen mallintamismenetelmä pyrkii vastaamaan samaan kysymykseen kuin yleisesti postin yleispalveluelvoitteen taloudellisen rasiitteen suuruutta arvioimaan käytetty ns. profitability cost -menetelmä: kuinka suuri on nettokustannusten ero postiyrityksen toimiessa yleispalveluelvoitteen alaisena ja hypoteettisessa tilanteessa, jossa se toimisi ilman yleispalveluelvoitetta kilpailullisilla markkinoilla. Profitability cost -menetelmää on käytetty postin yleispalveluelvoitteen taloudellisen rasiituksen määrän arvioimiseen mm. Isossa-Britanniassa, Tanskassa, Norjassa ja USA:ssa.

2 Aineisto

Tutkimuksen aineistona on käytetty Asiakastiedon tilinpäätösaineistoa posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavista yrityksistä (TOL 2008: toimialaluokka 53¹⁰) vuosilta 2000–2012. Asiakastiedon tilinpäätösaineistossa on saatavilla postin yleispalvelua koskien vain konsernitason tietoja Itellasta. Itella-konserni sisältää kolme liiketoimintaryhmää: Viestinvälitys, Logistiikka ja Informaatio. Näistä ryhmistä Itella Viestinvälitys vastaa liiketoiminnasta postipalveluiden osalta, ja täten myös yleispalveluvelvoitteen toteuttamisesta¹¹. Tämän takia tilinpäätösaineistossa tilastoidun Itellan konsernitason aineiston sijasta aineistoanalyysissä on käytetty Itellalta saatuja sen Viestinvälitys-liiketoimintaryhmän taloudellisia tietoja. Aineistoanalyysissä on keskitytty Itella Viestinvälitykseen ja sen kanssa samoilla markkinoilla toimiviin yrityksiin. Aineistosta on siksi poistettu joukko yrityksiä, jotka eivät selkeästi toimi Itella Viestinvälityksen keskeisillä markkina-alueilla¹².

Kuvio 1 Käyttökateprosentti: Itella Viestinvälitys vs. muut posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavat yritykset

¹⁰ Tähän luokkaan kuuluvat posti- ja kuriiripalvelut, kuten kirjeiden ja pakettien nouto, kuljetus ja toimitus erilaisten sopimusten perusteella. Tähän kuuluvat myös paikallinen jakelu ja lähettipalvelut. (<http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/53.html>)

¹¹ Itella Viestinvälityksen palveluihin kuuluvat seuraavat: kirjeiden, lehtien ja suoramainonnan jakeluratkaisut, pakettipalvelut, Postin ja yhteistyökumppanien ylläpitämät postit, noutopisteet, pakettiautomaatit ja yrityspisteet, verkkokaupan kokonaisratkaisut, sähköiset postipalvelut, Netposti, markkinointiviestinnän verkkotyökalut, ja analytiikka-, kohderyhmä- ja osoiterekisterinkorjauspalvelut sekä postinumerotuotteet.

¹² Toimialaluokituksen luokka 53200 (Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta) sisältää muun muassa taksi ja ambulanssipalveluita tarjoavia yrityksiä, jotka on poistettu aineistosta. Samoin on poistettu tavarakuljetukseen keskittyneitä yrityksiä, jotka kilpailevat Itellan Logistiikka liiketoimintayksikön kanssa.

Yritysten kannattavuutta posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavissa yrityksissä voidaan tarkastella käyttökateprosentin avulla. Palvelutoimialoilla käyttökateprosentti vaihtelee yleensä 5–15 prosentin välillä. Kuvio 1 vertaa Itella Viestinvälityksen käyttökateprosenttia muiden posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavien keskimääräiseen käyttökateeseen vuosina 2000–2012. Itella Viestinvälityksen kannattavuus on ollut tarkasteluvuosina jatkuvasti heikompi kuin muiden toimialan yritysten. Sen keskimääräinen käyttökateprosentti vuosina 2000–2000 oli noin 7,3, kun taas kilpailevien yritysten käyttökateprosentti oli vastaavana ajanjaksona keskimäärin 11,9.

Posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavien yritysten tarkempaan kannattavuuskehityksen tarkasteluun on seuraavassa kappaleessa käytetty tilinpäätösaineistoa vuosilta 2000–2012. Itella Viestinvälityksen osalta kannattavuusluvut on myös saatavissa kyseiseltä ajanjaksolta, mutta yleispalveluvelvoitteen kannattavuusvaikutuksen analysoimiseksi tarvittavia kirjepostitoiminnan taloudellisia tunnuslukuja on saatavilla vain vuodesta 2005 eteenpäin. Tämän takia analyysi on rajattu yleispalveluvelvoitteen kannattavuusvaikutusta koskevan aineistoanalyysin osalta vuosiin 2005–2012.

3 Postitoiminnan kannattavuus

3.1 Kilpailu ja kannattavuuskehitys postitoimialalla

Tämän kappaleen tarkoituksena on valottaa kannattavuuden ja kilpailun kehitystä posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavissa yrityksissä vuosina 2000–2012. Kannattavuuden muutos toimialalla koostuu kannattavuuden muutoksesta toimialalla jatkavissa yrityksissä ja rakennemuutoksesta. Jatkavilla yrityksillä tarkoitetaan vuosittain tarkasteltuna niitä yrityksiä, jotka ovat harjoittaneet posti- ja kuriiritoimintaa myös edellisenä vuonna. Rakennemuutos aiheutuu uusien yritysten markkinoille tulosta, vanhojen yritysten markkinoilta poistumisesta ja markkinaosuussiirtymistä jatkavien yritysten joukossa. Rakennemuutos lisää (vähentää) toimialan kannattavuutta, kun toimialalle tulee vanhoja yrityksiä tehokkaampia (tehottomampia) yrityksiä, markkinoilta poistuu tehottomia yrityksiä ja/tai keskimääräistä tehokkaampien (suhteellisesti tehottomampien) yritysten markkinaosuus kasvaa. Toimialan kannattavuusmuutos vuoden t ja $t-1$ välillä voidaan laskea seuraavalla kaavalla:

$$\frac{\text{toimialan käyttökate}_t}{\text{toimialan liikevaihto}_t} - \frac{\text{toimialan käyttökate}_{t-1}}{\text{toimialan liikevaihto}_{t-1}}$$

missä t tarkoittaa kyseessä olevaa vuotta.

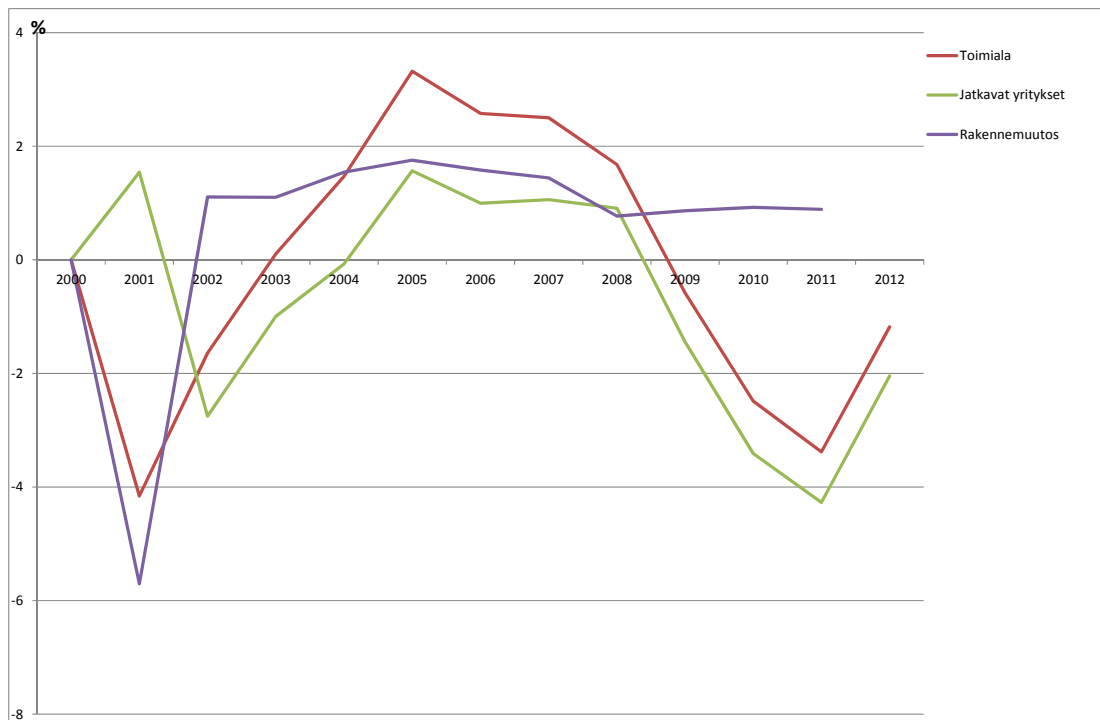
Kannattavuuden muutos toimialan (jatkavissa) yrityksissä saadaan seuraavan kaavan avulla

$$\sum \bar{m}_i \left(\frac{\text{käyttökate}_{i,t}}{\text{liikevaihto}_{i,t}} - \frac{\text{käyttökate}_{i,t-1}}{\text{liikevaihto}_{i,t-1}} \right) = \sum \bar{m}_i (pcm_{i,t} - pcm_{i,t-1}),$$

missä \bar{m}_i on yrityksen i markkinaosuuksien vuosien t ja $t-1$ keskiarvo. Negatiivinen (positiivinen) kannattavuusmuutos jatkavissa yrityksissä indikoi yleensä kilpailun lisääntymistä (vähentymistä). Tätä päätelmää vahvistaa positiivinen (negatiivinen) rakennemuutostrendi.

Tässä raportoidussa kannattavuusanalyyseissa on vertailuvuotena käytetty vuotta 2000. Toisin sanoen, kannattavuusmuutos saa vuonna 2000 arvon 0, ja sitä seuraavien vuosien kannattavuutta toimialatasolla, jatkavien yritysten joukossa sekä rakennemuutoksesta johtuen verra-

Kuvio 2 Kannattavuuskehitys posti- ja kuriirialan yrityksissä

taan vuoden 2000 kannattavuusmittariin (eli käyttökatteeseen suhteutettuna liikevaihtoon). Vuositason kannattavuusmuutosluvut kertovat siis kuinka monta prosenttiyksikköä kannattavuus eli käyttökateprosentti poikkeaa vuoden 2000 tasosta.

Kuvio 2 kertoo, että kannattavuus on heikentynyt jatkavien yritysten joukossa 2010-vuosikymmenen puolivälistä lähtien (vuoteen 2000 verrattuna). Tämä viittaa kiristyneeseen kilpailuun posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavien yritysten joukossa. Tätä johtopäätöstä vahvistaa myös kannattavuuden nousujohtoinen rakennemuutostrendi. Toisin sanoen, posti- ja kuriiritoimialalla ovat markkinaosuutta kasvattaneet tehokkaat yritykset ja/tai markkinoilta on poistunut tehottomampia tai sinne on tullut uusia tehokkaampia yrityksiä. Itella Viestinvälityksen markkinaosuuden ollessa verrattain suuri aineiston yritysten joukossa, sen kannattavuuskehitys saa suhteellisen suuren painoarvon kuviossa 2. Toimialan ja jatkavien yritysten kannattavuusmuutos heijastaa täten Itella Viestinvälityksen kannattavuuden heikentymistä (mahdollisesti osittain yleispalveluelvoitteesta johtuen) ja rakennemuutostrendi Itellan toiminnan tehostumista tarkasteluajanjaksona. Rantalan (2013) raportti viittaa yhdenmukaisesti kuvion 2 kanssa toiminnan tehostumiseen posti- ja kuriiritoiminnan toimialalla kyseisenä ajanjaksona.

3.2 Yleispalveluelvoitteen kannattavuusvaikutus

Postilain määrittämä postin yleispalveluelvoite sääntelee yleispalveluun veloitettun markkinatoimijan toimintaa kirjelähetyksen sekä yleispalveluelvoitteen alaisten pakettien markkinoilla. Tästä syystä yleispalveluyritys ei pysty toimimaan kuten voittoa maksimoivat sääntelemättömät yritykset kilpailullisilla markkinoilla. Yleispalveluelvoitteen taloudellista vaikutusta

tusta yrityksen näkökulmasta voidaan mitata sen aiheuttamana nettokustannuksena. Postilain (29.4.2011/415) mukaan ”Yleispalvelun nettokustannukset on laskettava niiden nettokustannusten erotuksena, joita yleispalvelun tarjoajalle aiheutuu toisaalta toiminnasta yleispalveluvelvoitteiden piirissä ja toisaalta toiminnasta ilman yleispalveluvelvoitteita”. Tässä tutkimuksessa yleispalveluvelvoitteen nettokustannusta tarkastellaan lain määritelmän kanssa yhdenmukaisesti eli erotuksena yleispalvelun tarjoajan liiketoiminnan tuloksessa sen toimiessa yleispalveluvelvoitteen alaisena ja ilman yleispalveluvelvoitteita.

Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2008/6/EY mukaan yleispalvelun nettokustannusten laskennassa olisi otettava lisäksi huomioon ”kaikki yleispalvelua tarjoamaan nimetyille postipalvelun tarjoajalle kertyvät markkinaedut, oikeus kohtuulliseen voittoon ja kustannustehokkuutta edistävät kannustimet”.¹³ Tässä tutkimuksessa estimoitu ekonometrinen malli ottaa eksplisiittisesti huomioon kohtuullisen liiketoiminnan tuloksen ja kustannustehokkuuden. Se ei kuitenkaan ota huomioon kaikkia Itellalle yleispalveluvelvoitteesta mahdollisesti syntyviä aineettomia hyötyjä ja markkinaetuja. Näitä käsitellään tutkimuksessa erikseen.

Yleispalveluvelvoitteen kannattavuusvaikutusten tutkimisen tekee erityisen haasteelliseksi se, ettei tutkija pysty havaitsemaan kontrafaktuaalia, eli sitä miten yritys toimisi ilman yleispalveluvelvoitetta. Täten on luotava hypoteettinen skenaario yleispalveluvelvoitteen alaisen yrityksen kannattavuuden määräytymisestä ilman yleispalveluvelvoitetta. Pakettimarkkinat ovat erittäin kilpaillut, ja yleispalveluvelvoitteen alaiset paketit muodostavat vain marginaalisen osan Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta. Nykyisen yleispalveluvelvoitteen nettokustannus määräytyykin pääasiassa yleispalvelukirjeitä koskevista velvoitteista. Sähköisen viestinnän syrjäyttäessä perinteistä kirjepostia on yleispalvelukirjeiden volyyymi laskenut (kuvio 3), kun taas yleispalveluvelvoitteen asettamat vaatimukset eivät ole mahdollistaneet vastaavaa kustannusten tai hintojen sopeuttamista.

Tässä tutkimuksessa pyritään määrittämään postin yleispalveluvelvoitteen alaisen kirjejakelun aiheuttama taloudellinen rasitus nykyisen postilain puitteissa. Tämän takia analyysissä on käytetty vuonna 2011 voimaan tulleen postilain mukaista yleispalvelumääritelmää myös tarkautuvasti yleispalvelun nettokustannusten määrän arvioimiseen. Kirjejakeluvelvoitteesta aiheutuvien nettokustannusten määrittämiseksi on tehty oletus, ettei Itella hypoteettisessa skenaariossa olisi toiminut lainkaan yleispalveluvelvoitteen alaisen kirjepostin markkinoilla.

Raportoidussa aineistoanalyysissä yleispalveluvelvoitteen alaisesta postitoiminnasta vastaavan Itella Viestinvälityksen vertailuryhmänä käytetään posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavia yrityksiä, jotka toimivat ilman yleispalveluvelvoitetta. Perusideana on estimoida käyttökateen määräytyminen sääntelemättömien yritysten joukossa ja käyttää tästä estimoinnista saatuja parametreja ennustamaan sitä, mikä olisi ollut Itella Viestinvälityksen hypoteettinen käyttökate ilman kirjeitä koskevaa yleispalveluvelvoitetta. Yleispalvelun nettokustannus on estimoidun hypoteettisen käyttökateen ja toteutuneen käyttökateen välinen erotus. Mikäli tämä summa on positiivinen, yleispalveluvelvoite aiheuttaa Itellalle taloudellista rasitusta. Negatiivinen ero ennustetun ja toteutuneen käyttökateen välillä kertoo, että yleispalveluvelvoitteen alainen toiminta hyödyttää Itellaa, ja sen käyttökate olisi muutoin toteutunutta alhaisempi.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/6/EY, annettu 20. päivänä helmikuuta 2008, direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden täysimääräisen toteuttamisen osalta.

Aineistoanalyysin ensimmäisessä vaiheessa estimoidaan yrityksen kannattavuutta määrittävä ekonometrinen malli, jota on sovellettu useissa aiemmissa kannattavuuteen ja kilpailun muutoksiin keskittyvissä empiirisissä tutkimuksissa (kts. esim. Creusen ym., 2006; Bikker and Leuvensteijn, 2008). Malli estimoidaan posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavien sääntelemättömien yritysten joukossa. Mallissa selitettävänä muuttujana on yrityksen vuosittainen käyttökate ja selittävinä muuttujina yrityksen vuosittaisen yksikkökustannukset ja liikevaihto sekä tutkitun ajanjakson vuosille dummy-muuttujat, jotka kontrolloivat kannattavuudessa tapahtuvia (esim. makrotekijöistä johtuvia) muutoksia yli ajan¹⁴. Yksikkökustannusmuuttujan kertoimen estimaatti kertoo, kuinka paljon yhden yksikön suurempi palvelutuotannon yksikkökustannus, eli kustannustehottomuus, keskimäärin rankaisee toimialan yritystä alhaisempaa käyttökatteena. Liikevaihtomuuttujan kertoimen estimaatti mittaa sitä, kuinka paljon yrityksen kannattavuus kasvaa liikevaihdon kasvaessa yhden yksikön¹⁵. Toisin sanoen, muuttujan kertoimen estimaatti mittaa täten myös kohtuullista liiketoiminnan tulosta, kun kohtuullinen tulos määräytyy toimialan keskiarvon mukaan. Yrityksen koon vaikutus kannattavuuden määräytymisen mekanismeihin on otettu huomioon estimoimalla malli painotettuna yrityksen vuoden 2010 liikevaihdolla.

Aineistoanalyysin toisessa vaiheessa ennustetaan kilpailullisten markkinoiden estimoinneista saaduilla parametreilla Itella Viestinvälityksen hypoteettinen kannattavuus, jos se olisi toiminut kilpailullisilla markkinoilla. Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta on täten analyysia varten vähennetty yleispalveluun kuuluvan kirjepostin markkinoiden liikevaihto. Toisin sanoen, näin on saatu ”kilpailullinen liikevaihto” ilman yleispalveluelvoitteen alaista kirjepostitoimintaa. Vastaavasti yksikkökustannukset on laskettu liiketoiminnasta, joka ei ole yleispalveluelvoitteen alainen¹⁶. Estimoinneissa on käytetty kolmen vuoden liukuvan keskiarvon mallia tasoittamaan käyttökatteessa esiintyvää vuotuista vaihtelua, joka aiheutuu muun muassa myyntien ja ostojen ajoituksesta sekä kertaluontoisista kulueristä (esim. yritysjärjestelyihin liittyen).

Toisen vaiheen estimoinneista saadut Itella Viestinvälityksen vuosittaiset ennustetut hypoteettiset käyttökatteet ilman yleispalvelukirjeiden tarjontaa on vähennetty toteutuneista vuosittaisista käyttökatteista. Näin on saatu nettokustannus, joka Itellalle aiheutuu yleispalveluelvoitteen alaisten kirjepalveluiden tuottamisesta. Käytetty malli sopii yleispalveluelvoitteen nettokustannusten arvioimiseen markkinoilla, jotka on avattu pääosin kilpailulle ja joilla toimii tilastolliseen analyysiin riittävä määrä yrityksiä kilpailullisten markkinoiden verrokkiryhmän muodostamiseen ja aineistoanalyysiin.

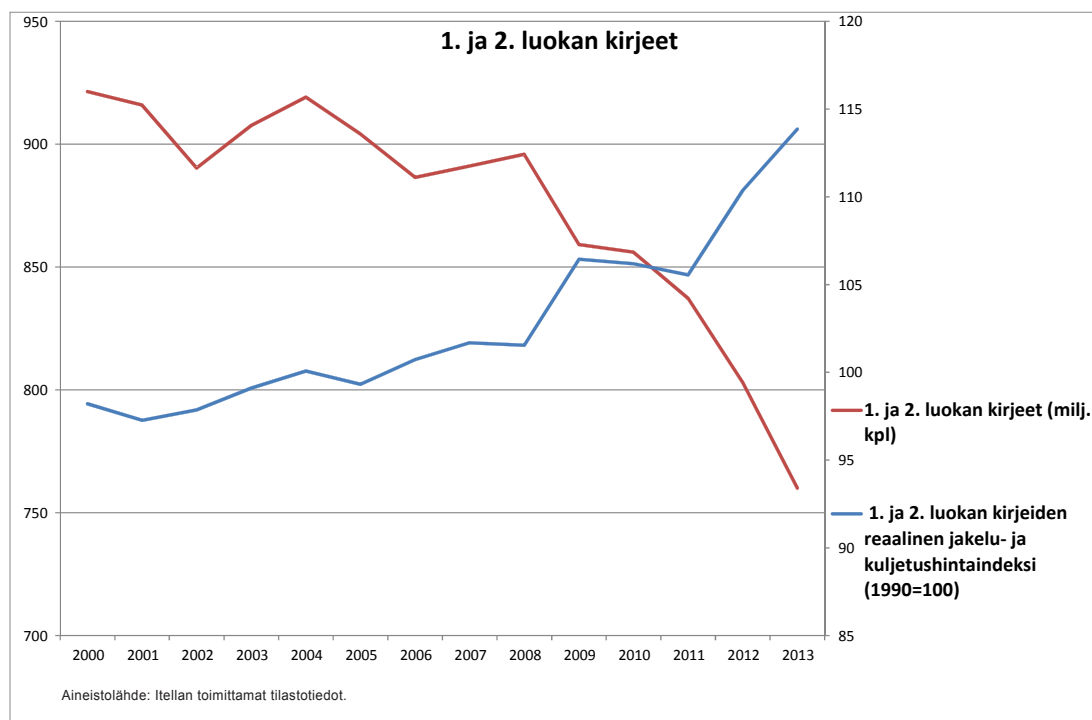
Sääntelemättömien posti- ja kuriiriyritysten joukossa estimoidun mallin otoksen yritysten lukumäärä on 76 ja havaintojen lukumäärä 402. Estimoitu malli selittää 78 prosenttia kokonaisvaihtelusta käyttökatteessa. Yleispalveluelvoitteen Itellalle aiheuttama vuotuinen käyttökateen menetys oli vuosina 2005–2012 keskimäärin noin 76 miljoonaa euroa (95 % luottamusväli: 60–92 miljoonaa euroa), eli vajaa 7 prosenttia Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta (95 % luottamusväli: 5–8 %). Toisin sanoen, ilman yleispalvelukirjeistä saatuja tuloja ja palvelun

¹⁴ Estimoidun ekonometrisen mallin tarkempi kuvaus löytyy raportin liitteestä.

¹⁵ Liikevaihtomuuttujan lisäämiseen malliin on myös muita perusteita. Esimerkiksi Amaror ja Soares (2012) toteavat, että yksikkökustannusmuuttujan kertoimen estimaatti saattaa vääristyä, mikäli malli estimoidaan kontrolloimatta yrityksen kokoa.

¹⁶ Muun kuin yleispalveluelvoitteen alaisen liiketoiminnan yksikkökustannukset on pystytty laskemaan vuosilta 2010–2012, koska käyttökate on saatavilla vain tältä ajanjaksolta jaoteltuna yleispalveluelvoitteen alaiseen ja muuhun liiketoimintaan. Vuosien 2005–2009 yksikkökustannukset on laskettu Itella Viestinvälityksen koko liiketoiminnasta.

Kuvio 3 Kirjepostin volyymin ja jakelu- ja kuljetushintojen kehitys 2000–2013

tarjoamisesta aiheutuneita kustannuksia, Itella Viestinvälityksen käyttökate olisi ollut tämän verran suurempi. Tämä tarkoittaa sitä, että Itella Viestinvälityksen kirjepostin markkinoilla toimimisen kustannukset ylittävät selvästi sen kirjepostin markkinoilta saamat tulot¹⁷. Vuonna 2012 vastaavasti nettokustannus oli noin 90 miljoonaa euroa (95 % luottamusväli 74–107 miljoonaa euroa).

Kuvio 4 raportoi estimoidut yleispalveluvelvoitteen aiheuttamat kannattavuuden menetyksen piste-estimaatit vuositasolla miljoonina euroina (siniset pylväät), piste-estimaattien 95 %:n luottamusvälin (katkoviivat) sekä menetyksen prosentteina liikevaihdosta (punainen viiva).

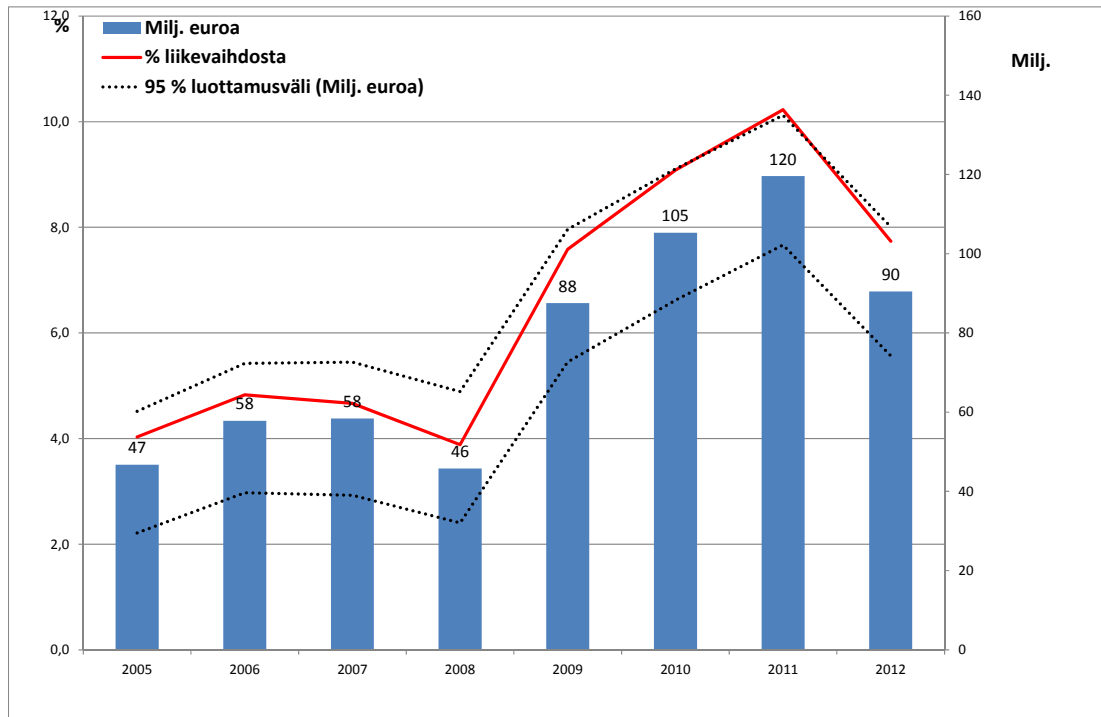
Edellä esitetty analyysi ei välttämättä huomioi kaikkia Itellalle yleispalveluvelvoitteesta syntyviä aineettomia hyötyjä ja markkinaetuja, jotka vähentävät yleispalveluvelvoitteen nettokustannusta. Nettokustannuslaskelmassa ei tule kuitenkaan ottaa huomioon pitkäaikaisista syistä johtuvia hyötyjä, joiden nauttiminen jatkuisi hypoteettisessa tilanteessa ilman yleispalveluvelvoitetta (Copenhagen Economics, 2011). Suomessa postin yleispalvelun tarjoajalle yleispalveluvelvoitteesta syntyviksi aineettomiksi hyödyiksi ja markkinaeduiksi on täten ehdotettu yleispalvelutuotteiden arvonlisäverottomuutta, asiakkaiden mieltymystä valita palvelun tarjoajaksi juuri yleispalvelun tarjoaja ja myös mahdollisesti vapautusta tullimääräyksistä.

Raportoidussa aineistoanalyysissä arvonlisäverottomuus on jo huomioitu. Tämä johtuu siitä, että tilinpäätöstiedoissa yrityksen liikevaihdosta on vähennetty arvonlisävero.¹⁸ Itellan toteu-

¹⁷ Itella Viestinvälityksen kirjepostin markkinoiden liikevaihto on noin 10 prosenttia sen kokonaisliikevaihdosta.

¹⁸ Kirjanpitolain mukaan yrityksen liikevaihtoon luetaan yrityksen myyntituotot, joista on vähennetty arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot sekä myönnettyt alennukset.

Kuvio 4 Yleispalveluvoiton aiheuttama kannattavuuden menetys vuosina 2005–2012 (% liikevaihdosta ja miljoonaa euroa)

tunut käyttökate, johon hypoteettista käyttökate verrataan, on täten arvonlisäveroedun veran suurempi kuin se olisi ilman sitä. Aineistoanalyysin osalta tämä koskee vain vuosia 2011 ja 2012, jolloin postin yleispalvelutuotteet arvonlisäverosta vapauttava laki on ollut voimassa¹⁹.

Asiakkaiden mieltymyksistä saatavia hyötyjä arvioitaessa huomioon voidaan ottaa vain yleispalveluvoitteen johtuvista asiakasmieltymyksistä saatavat hyödyt²⁰. Täten yleispalveluvoitteen liittyvänä markkinaetuna voidaan huomioida vain Itellan saama taloudellinen hyöty niistä asiakkaista, joiden asiakasuskollisuuden syynä on Itellan yleispalvelustatus eikä jokin muu Itellan palvelutarjontaan liittyvä tekijä. Liikenne- ja viestintäministeriön (2013a) postipalvelututkimuksen mukaan erityisesti halvemmat hinnat ja parempi laatu ovat tekijöitä, jotka saivat postin asiakkaat vaihtamaan yleispalvelun tarjoajasta kilpailijaan. Vain pieni osa yksityisistä (eli 13 prosenttia) ja yrityksistä (eli 9 prosenttia) ei olisi valmis vaihtamaan millään edellytyksellä tai ei nähnyt edellytyksiä vaihtaa käyttämään Itellan kilpailijan palveluita, mikäli niitä olisi tarjolla. Tästä kyselyn tuloksesta ei kuitenkaan käy ilmi se, mikä osa asiakkaista ei näe edellytyksiä vaihtaa Itellaa kilpailijaan juuri Itellan yleispalvelustatuksen takia.

Itella on nimetty Maailman Postiliiton yleissopimuksessa postialan toimijaksi, joka yleispalvelutarjoajana saa erityisiä etuoikeuksia tulliselvityksessä (esim. tullauksen hoitaminen yksinkertaistetuin asiakirjoin). Tästä Itellan saama mahdollinen hyöty koskee kuitenkin vain Suo-

¹⁹ Arvonlisäverolakiudistus tuli voimaan kesäkuussa 2011, joten vuoden 2011 osalta Itella on saanut arvonlisäveroedun yleispalvelutuotteiden myynnistä vain osalta vuotta.

²⁰ Esimerkiksi asiakkaiden mieltymyksiä Itellan maanlaajuiseen palvelutarjontaan ei voida lukea asiakkaiden yleispalvelutarjoajan valintaan liittyviin mieltymyksiin (Copenhagen Economics, 2011).

men vapaakauppa-alueen ulkopuolelta saapuvia ja sinne lähteviä lähetyksiä. On myös epäselvää voidaanko tämä etuus lukea yleispalveluvelvoitteesta saataviin hyötyihin, koska ei tiedetä olisiko Itella edelleen Maailman Postiliiton yleissopimuksen osapuoli ilman yleispalveluvelvoitettakin (Copenhagen Economics, 2011).

Postin yleispalveluvelvoitteen nettokustannuksia tulevaisuudessa – mikäli nykyisen Postilain mukaista yleispalveluvelvoitetta ei muuteta – voidaan arvioida vain karkeasti. Rantalan (2013) ennusteen mukaan postitoimialan kannattavuus – joka kuvastaa myös vahvasti Itellan kehitystä sen ollessa alan suurin toimija – ei tule merkittävästi muuttumaan vuoden 2012 tasosta aikavälillä 2013–2020. Täten vuoden 2012 yleispalveluvelvoitteen aiheuttamaa arvioitua kustannusta kirjepostin osalta voidaan pitää kohtalaisen hyvänä approksimaationa vuotuisille kannattavuusvaikutuksille vuoteen 2020 asti, mikäli Postilakiin (29.4.2011/415) ei tule muutosta yleispalveluvelvoitteen osalta.

4 Johtopäätökset

Aineistoanalyysi viittaa vahvasti siihen, että kirjepalveluiden tuottamisen kustannukset yleispalveluvelvoitteen asettamien vaatimusten mukaisesti aiheuttavat niitä tarjoavalle yritykselle huomattavan taloudellisen rasitteen. Itella Viestinvälityksen kannattavuus on selkeästi muita posti- ja kuriiritoimintaa harjoittavia yrityksiä alhaisempi. Vuosittaiset nettokustannukset yleispalveluiden tuottamisesta ajanjaksona 2005–2012 olivat keskimäärin noin 76 miljoonaa euroa, tai liki 7 prosenttia Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta. Piste-estimaatin 95 % luottamusvälillä arvio vuosittaisen taloudellisen menetyksen suuruudesta oli välillä 60–92 miljoonaa euroa. Menetetty vuosittainen nettosumma kattoi noin 5–8 prosenttia Itella Viestinvälityksen liikevaihdosta.

Aiemmat yleispalveluvelvoitteen nettokustannusta mittaamaan pyrkinet tutkimukset ovat käyttäneet ekonometrisen mallintamisen sijasta erilaisia kustannuslaskentamenetelmiä (Frontier Economics, 2013). Yhdysvalloissa PRC (2008) arvioi yleispalveluvelvoitteen kustannuksen olevan 6–10 prosenttia yleispalveluvelvoitteen alaisen postiyrityksen liikevaihdosta. Arvio on samansuuntainen kuin tässä tutkimuksessa saatu. Sen sijaan Copenhagen Economicsin (2008) laskelman mukaan yleispalveluvelvoite ei ole aiheuttanut merkittäviä nettokustannuksia Tanskassa. Tällaiset maakohtaiset erot tiheään asutettujen maiden (kuten Tanska) ja harvaan asutettujen maiden (kuten Suomi) postin yleispalveluvelvoitteen nettokustannuksissa lienevät odotuksen mukaisia.

Raportoidussa analyysissä on verrattu Itella Viestinvälityksen vuosittain toteutunutta käytökatetta kilpailullisten markkinoiden parametrien perusteella ennustettuun hypoteettiseen käyttökatteeseen tilanteessa, jossa Itella ei tarjoaisi lainkaan nykyisen yleispalveluvelvoitteen mukaisia kirjepostipalveluita. Aineistoanalyysi huomioi postin yleispalvelutarjontaan liittyvistä aineettomista hyödyistä ja kauppaedusta arvonlisäveroedun. Muuta merkittävää etua postin yleispalveluyritykselle Suomessa saattaa syntyä asiakkaiden mieltymyksestä valita palvelun tarjoajaksi juuri yleispalvelun tarjoaja ja mahdollisesti myös vapautuksesta tullimääräyksistä. Käytössä olevien tietojen perusteella näiden tekijöiden vaikutuksen Itellan taloudelliseen tulokseen kilpailullisilla markkinoilla ilman yleispalveluvelvoitetta voidaan arvioida olevan suhteellisen pieni. Yleispalvelustatuksen merkitys postin kannattavuudelle vaatisi kuitenkin tarkemman tutkimuksen.

Tässä tutkimuksessa ei ole pyritty arvioimaan sitä, miten Itella olisi muokannut käyttäytymistään kirjepostin markkinoilla, jos se olisi toiminut niillä ilman yleispalveluelvoitetta. Myöskään mahdollista kirjepostin markkinoilla tulevaisuudessa tapahtuvaa kilpailun lisääntymisen vaikutusta ei ole pyritty arvioimaan. Aineistoanalyysin perusteella yleispalveluun kuuluvien kirjepalveluiden tuottaminen nykyisen yleispalveluelvoitteen mukaisesti on tappiollista toimintaa Itellalle. Kilpailullisilla markkinoilla ilman yleispalveluelvoitetta Itella joko tekisi kirjepalveluiden kannattavuutta lisääviä muutoksia (esim. muuttamalla palveluiden hinnoittelua ja vähentämällä jakelutiheyttä) tai ääritapauksessa lopettaisi kannattamattomat liiketoiminnot kirjepalveluiden osalta. Kummassakin tapauksessa yleispalveluelvoitteen aiheuttama taloudellinen rasitus kilpailullisiin olosuhteisiin verrattuna olisi vähintäänkin yhtä suuri kuin tässä raportissa arvioitu. Tässä raportissa esitetty arvio yleispalveluelvoitteen nettokustannuksesta kuvastaa siten Itellalle postin yleispalveluelvoitteesta aiheutuvan taloudellisen rasitteen alarajaa.

Mikäli postin yleispalveluelvoitteen vaatimukset yleispalveluun kuuluvien lähetysten osalta pidetään ennallaan, ei Itella pysty sopeuttamaan postipalveluiden tarjoamisen osalta kustannusrakennettaan eikä hinnoitteluun riittävästi tulevaisuudessakaan niin, että yleispalveluelvoitteen alaisten postipalveluiden tarjoamisesta tulisi kannattavaa.

Aihepiirin lisätutkimuksen tarve on ilmeinen. Tutkimus on toteutettu varsin nopealla aikataululla. Tutkimuksessa on myös sovellettu tilastollista menetelmää, jota ei ole aiemmin käytetty yleispalvelun nettokustannusten arvioimiseen. Käytetty tilastollinen malli ottaa huomioon sekä kustannustehokkuuden vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen että yleispalveluyrityksen oikeuden kohtuulliseen tuottoon, mutta ei eksplisiittisesti yrityksen aineettoman pääoman roolia kannattavuuden määräytymisessä. Sähköistymisen muuttaessa sekä postipalveluiden markkinoita että postialan yritysten liiketoimintaa aineettoman pääoman merkitys kasvaa. Aineettoman pääoman vaikutus posti- ja kuriiritoimialan yritysten kannattavuuteen olisikin mielenkiintoinen jatkotutkimuskohde.

Liite: Ekonometrinen malli

Sääntelemättömien posti- ja kuriiritoiminnan yritysten joukossa estimoitu kiinteiden vaikutusten (”fixed effects”) malli voidaan esittää seuraavasti:

$$\pi_{it} = \alpha_i + \beta_1 AVC_{it} + \beta_2 S_{it} + \beta_t Year_t + \varepsilon_{it} ,$$

missä π = käyttökate, AVC = yrityksen keskimääräinen kustannus, S = yrityksen liikevaihto, ja $Year$ = dummy -muuttujien vektori vuosille 2006–2012, i kuvastaa yritystä ja t vuotta.

Kertoimen β_1 suuruus kertoo, kuinka paljon keskimäärin yksikkökustannuksen yhden yksikön kasvu vaikuttaa yrityksen käyttökatteeseen. Se mittaa siis kustannustehokkuuden ja yrityksen käyttökatteen *välistä suhdetta*. Mitä pienempi negatiivinen kerroin, sitä enemmän heikompi kustannustehokkuus rankaisee yritystä alhaisempaa kannattavuutena.

Kertoimen β_2 suuruus määrittää liikevaihdon ja käyttökatteen välisen suhteen eli sen kuinka paljon käyttökate muuttuu liikevaihdon kasvaessa yhden yksikön verran. Toisin sanoen, β_2 määrittää keskimääräisen käyttökatteen tason toimialalla suhteessa yrityksen kokoon. Täten malli huomioi kohtuullisen liiketoiminnan tuloksen toimialalla ennustaessaan yleispalveluyrityksen hypoteettista käyttökateä.

Lähteet

Amador, J. ja Soares, A. C. (2012): Competition in the Portuguese economy: Insights from a profit elasticity approach. Banco de Portugal, Working Papers 17/2012.

Bikker, J. A. ja Leuvensteijn, M. (2008): Competition and efficiency in the Dutch life insurance industry. *Applied Economics* 40, 2063–2084.

CEPR (2008): Guidelines for calculating the net cost of the universal service obligation. Working Group Economics PT Universal Service and its Financing.

Copenhagen Economics (2008): What is the cost of Post Danmark's universal service obligation? 11 March 2008.

Creusen, H., Minne, B. ja van der Wiel, H. (2006): Competition in the Netherlands: An analysis of the period 1993–2001. CPB Document No 136.

The European Regulators Group for Postal Services (2012): ERGP report on indicators on postal market. 30 November 2012. http://ec.europa.eu/internal_market/ergp/docs/documentation/2012/121130_ergp-12-32-indicators-postal-market-report_en.pdf http://ec.europa.eu/internal_market/ergp/docs/documentation/2012/121130_ergp-12-32-indicators-postal-market-report_en.pdf

Frontier Economics (2013): Study on the principles used to calculate the net costs of the postal USO. *A report prepared for the European Commission*. January 2013.

Jaag, C. (2011): What is an unfair burden? Compensating the net cost of universal service provision. *Review of Network Economics* 10, 1–32.

Liikenne- ja viestintäministeriö (2013a): Postipalvelututkimus. Julkaisuja 2/2013.

Liikenne- ja viestintäministeriö (2013b): Postimarkkinan tulevaisuudennäkymät. Konsulttiselvitys. Julkaisuja 16/2013.

Nordic Adviser Group (2011): Postilähetyspalvelututkimus 2010. Viestintävirasto 21.6.2011.

PRC (2008): Report on universal postal service and the postal monopoly. Postal Regulatory Commission. <http://www.prc.gov/Docs/61/61628/USO%20Report.pdf>

Rantala, O. (2013): Postitoiminnan kehitys vuoteen 2020. ETLA Raportit, nro 18, 12.11.2013.

Aikaisemmin ilmestynyt ETLA Raportit-sarjassa (ennen ETLA Keskusteluaiheita)
Previously published in the ETLA Reports series (formerly ETLA Discussion Papers)

- No 4 *Jukka Lassila – Niku Määttänen – Tarmo Valkonen, Kuntaeläkkeiden rahoitus ja kunnalliset palvelut.* 30.1.2013. 30 s.
- No 5 *Niku Määttänen – Tarmo Valkonen, Asunnot eläkkeiksi?* 18.2.2013. 26 s.
- No 6 *Ville Kaitila – John McQuinn – Iulia Siedschlag – Xiaoheng Zhang, International Investment and Firm Performance: Empirical Evidence from Small Open Economies.* 1.3.2013. 40 p.
- No 7 *Paavo Suni – Vesa Vihriälä, Euro – How Big a Difference: Finland and Sweden in Search of Macro Stability.* 4.3.2013. 14 p.
- No 8 *Ville Kaitila – Markku Kotilainen, EU:n ja Yhdysvaltojen mahdollisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen vaikutuksia suomalaiselle elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle.* 5.3.2013. 57 s.
- No 9 *Mika Maliranta – Vesa Vihriälä, Suomen kilpailukyöngelman luonne.* 11.4.2013. 21 s.
- No 10 *Mika Pajarinen – Petri Rouvinen, Nokia's Labor Inflows and Outflows in Finland – Observations from 1989 to 2010.* 3.5.2013. 20 p.
- No 11 *Tuomo Virkola, Rakenteellinen budjettitasapaino.* 14.5.2013. 33 s.
- No 12 *Antti Kauhanen – Martti Kulvik – Sirpa Maijanen – Olli Martikainen – Paula Ranta – Silja Kulvik, Selviytymistä vai suorituskykyä? Terveydenhuolto organisoinnin, tiedonhallinnan ja henkilökunnan kannalta.* 23.5.2013. 150 s.
- No 13 *Tarmo Valkonen – Jukka Lassila, Työeläkejärjestelmän sopeuttaminen pysyvään kasvun hidastumiseen.* 17.6.2013. 37 s.
- No 14 *Esa Viitamo, Servitization as a Productive Strategy of a Firm. Evidence from the Forest-Based Industries.* 7.8.2013. 30 p.
- No 15 *Olavi Rantala, Kilpailukyöyn mittaamisen teoriaa ja käytäntöä.* 14.8.2013. 29 s.
- No 16 *Jyrki Ali-Yrkkö – Petri Rouvinen, Implications of Value Creation and Capture in Global Value Chains. Lessons from 39 Grassroots Cases.* 19.8.2013. 20 p.
- No 17 *Martti Kulvik – Marja Tähtinen – Pekka Ylä-Anttila, Business and Intellectual Capital Development in Financial Riptide. Case Studies of Finnish Biotechnology and Pharmaceutical Companies Dispersing into Global Value Chains.* 15.10.2013. 82 p.
- No 18 *Olavi Rantala, Postitoiminnan kehitys vuoteen 2020.* 18.11.2013. 22 s.

Sarjan julkaisut ovat raportteja tutkimustuloksista ja väliraportteja tekeillä olevista tutkimuksista.

Julkaisut ovat ladattavissa pdf-muodossa osoitteessa: www.etla.fi » julkaisut » raportit

Papers in this series are reports on research results and on studies in progress.

Publications in pdf can be downloaded at www.etla.fi » publications » reports

ETLA

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
The Research Institute of the Finnish Economy
Lönnrotinkatu 4 B
00120 Helsinki

Puh. 09-609 900
Fax 09-601 753
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

ISSN-L 2323-2447, ISSN 2323-2447, ISSN 2323-2455 (Pdf)